

Omavalitsusjuhtide arenguprogramm 2023-2024

Ruumiline planeerimine kui strateegiline juhtimisinstrument

Andres Levald

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Executive
Education
Tallinn | Helsinki

Planeeringute seosed strateegilise juhtimisega, sealhulgas arengukavadega

Sisukord

Üleriigiline planeering „Eesti 2030+“

Maakonnaplaneeringud 2030+

Üleriigiline planeering „Eesti 2050“

Kohaliku omavalitsuse planeeringud

Planeeringute ja arengukavade seosed

Üldplaneeringu koostamisest

Kokkuvõte

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

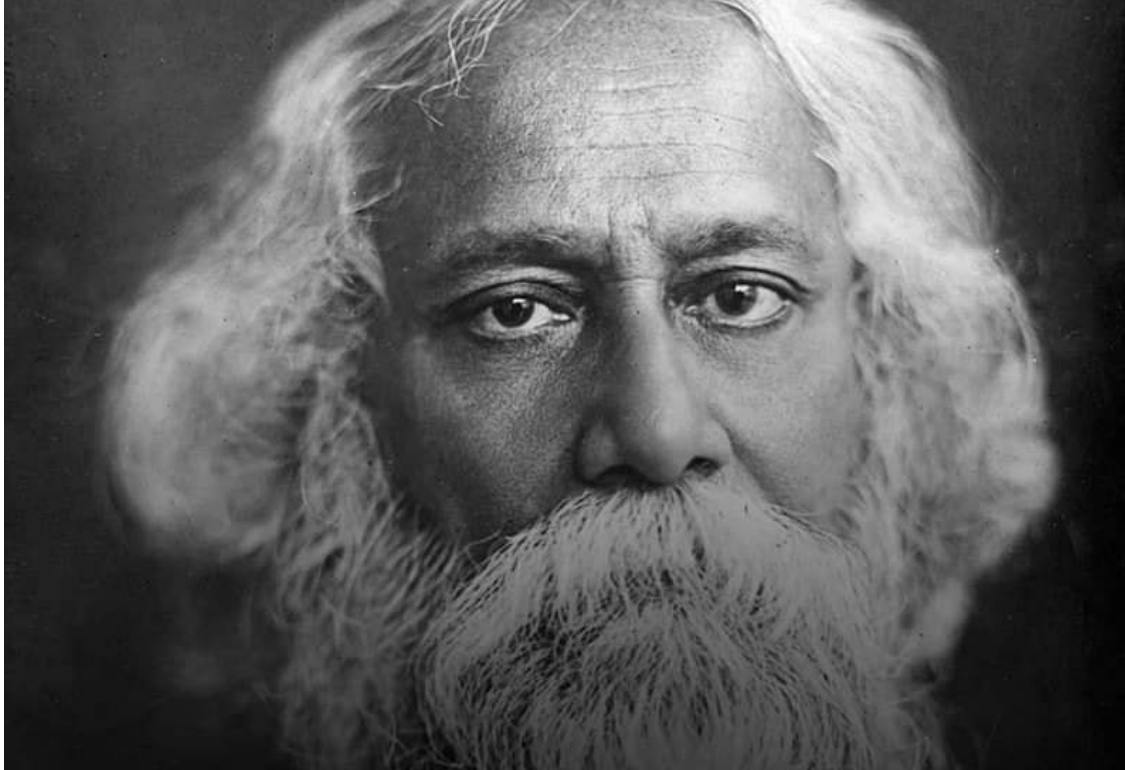
REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Executive
Education
Tallinn | Helsinki

See, kes istutab puid, teades, et ta
ei istu kunagi nende varjus, on
vähemalt hakanud mõistma elu
mõtet

Rabindranath Tagore

Eesti planeerimissüsteem

Planeeringute põhiliigid

RUUMILISE ARENGU STRATEEGILISED SUUNDUMUSED

MAAKASUTUS- JA EHTUSTINGIMUSED

Üleriigiline planeering „Eesti 2030+“

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Executive
Education
Tallinn | Helsinki

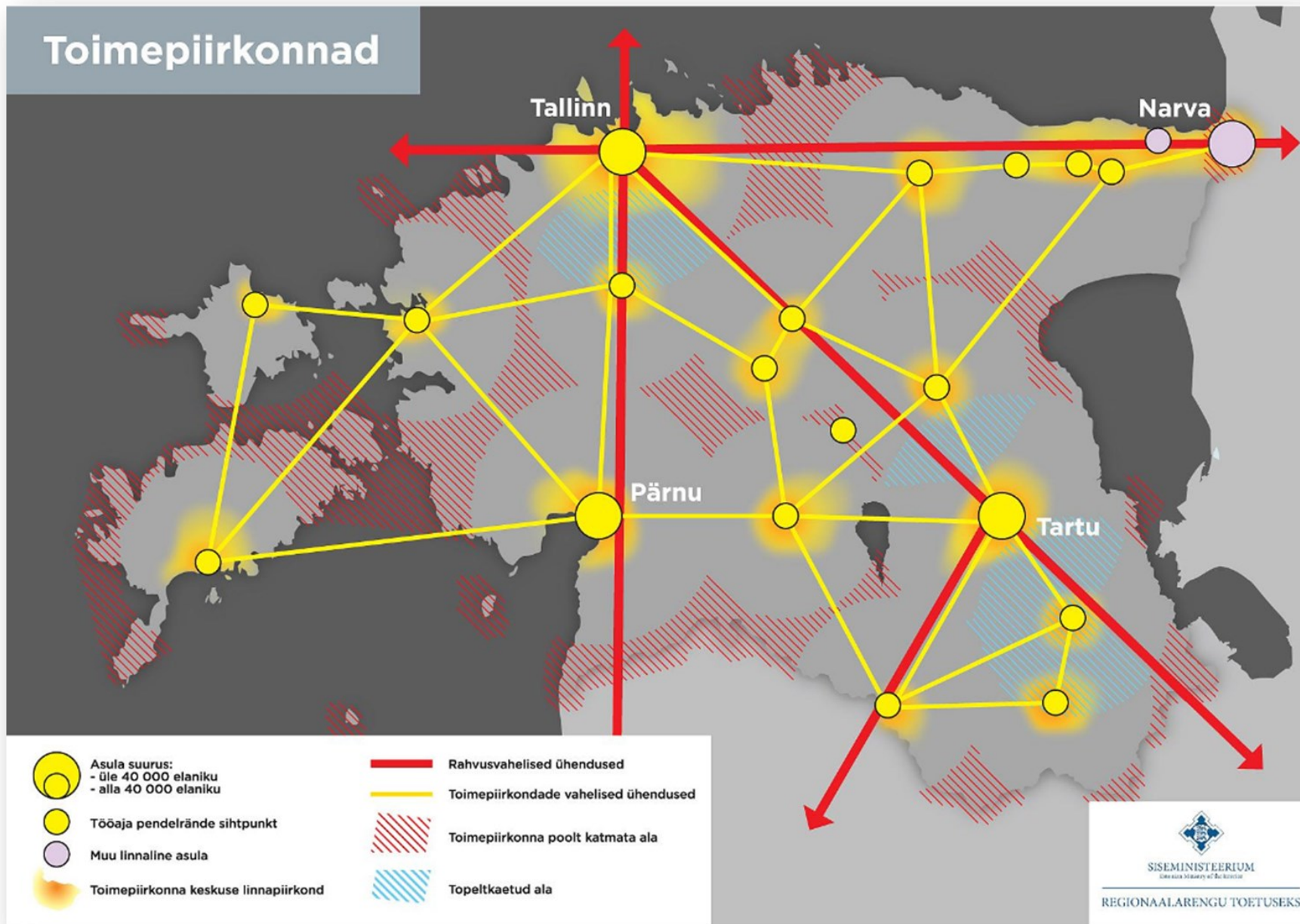
Üleriigiline planeering Eesti 2030+

- Üleriigilise planeeringu „Eesti 2030+“ kehtestas Vabariigi Valitsus 2012. aasta augustis
- **Visioon:** Eesti eesmärk on olla 2030 aastatel sidusa ja kasutajasõbraliku ruumilise struktuuriga, mitmekesise elukeskkonna ning välismaailmaga hästi ühendatud riik
- **Meie hajalinnastunud ruumi inimsõbralikkuse ja majandusliku konkurentsivõime** tagavad eeskätt looduslähedane keskkond ning hästi sidustatud asulate võrgustik
- **Hajalinnastunud ruum seob tervikuks kompaktsed linnad, neid ümbritsevad eeslinnad ja traditsioonilised külad.** See kujuneb läbi olemasoleva hajusa asutuse ja kompaktse linnaruumi väärtustamise ning koduselt armsaks muutmise

Üleriigiline planeering Eesti 2030+

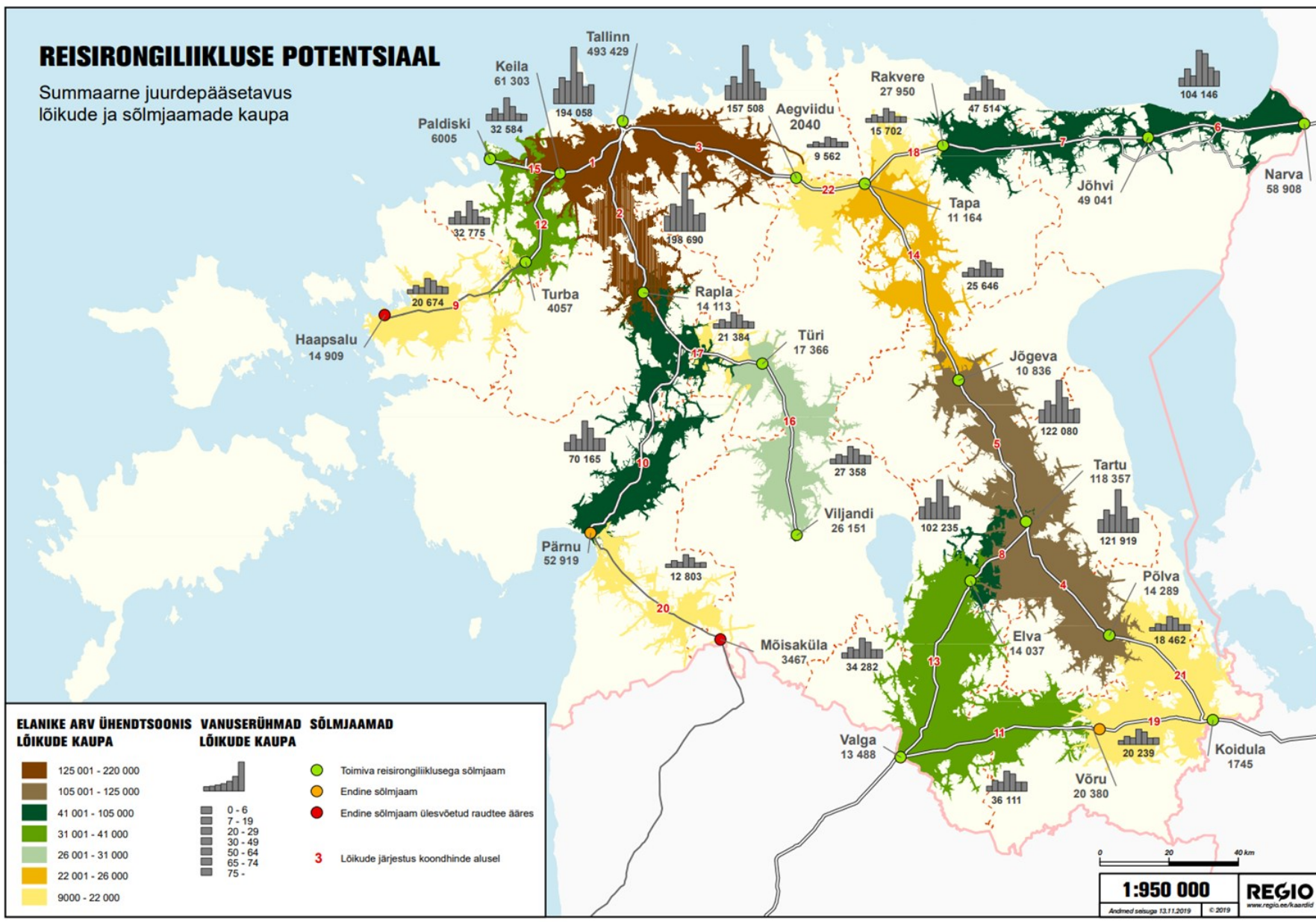
- **Hajalinnastunud ruumis on kombineeritud** linnaruumis pakutavate teenuste kättesaadavus, linlik eluviis, maal elamise eelised ja seda toetab võrgustunud ühiskonna- ja ruumikorraldus
- Kompaktsed ja kvaliteetse linnaruumiga keskused pakuvad oma toimepiirkonna elanikele heatasemelisi **teenuseid**, suurt lisandväärtust loovaid **töökohti** ja konkurentsivõimelist **haridust**.
- Kõik need on kogu **toimepiirkonna elanikele hästi kättesaadavad**. Linnad oma lähitagamaaga on piirkondliku arengu vedajad ning toimepiirkondade tuumikud
- Linnade ja teiste suuremate asulate planeerimisel tuleb **säilitada nende kompaktsust, tihendada sisestruktuuri ja taaskasutada kasutusest väljalangenud maid**

Toimepiirkonnad

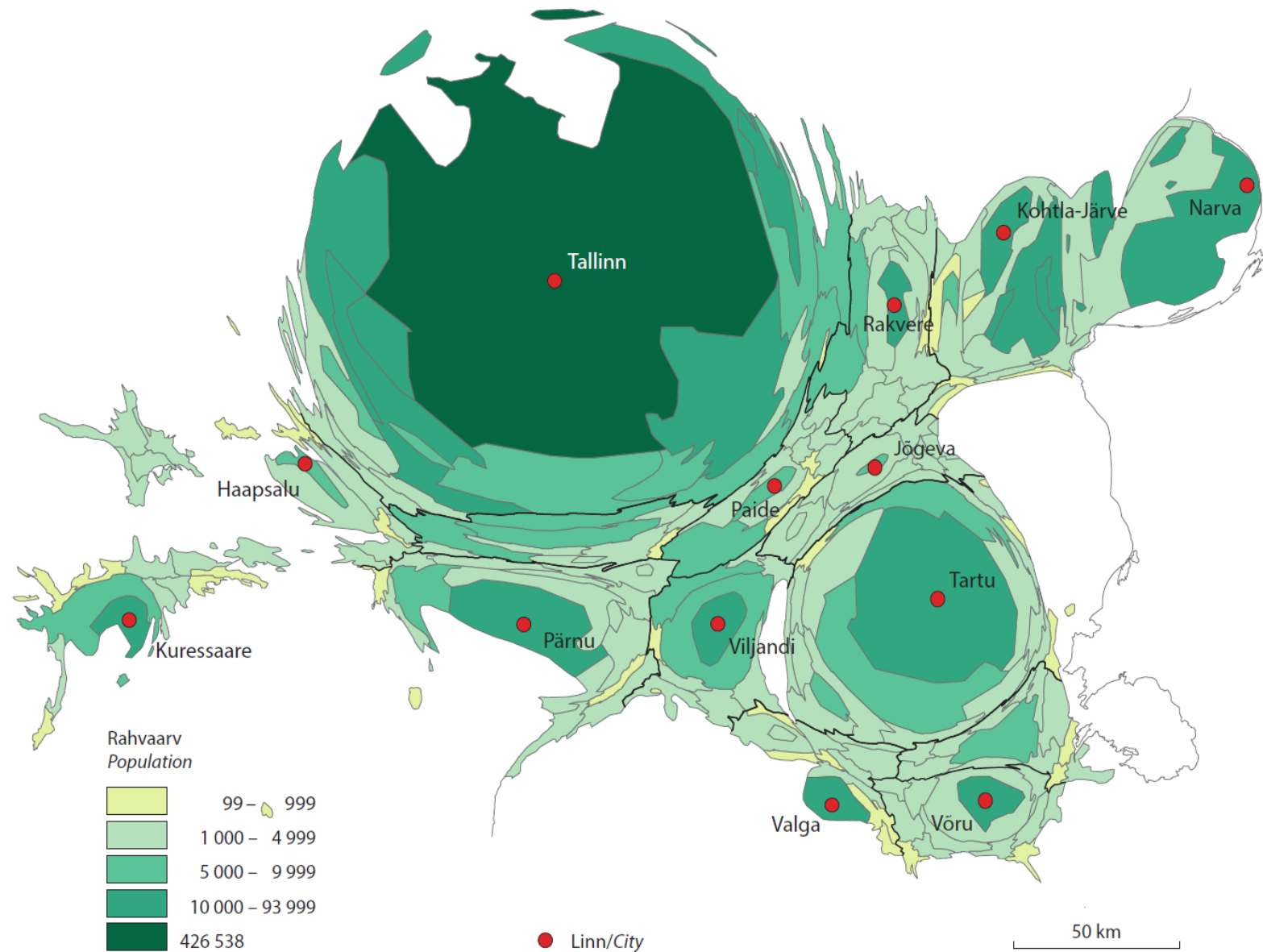

REISIRONGLIIKLUSE POTENTSIAAL

Summaarne juurdepääsetavus
lõikude ja sõlmjaamade kaupa

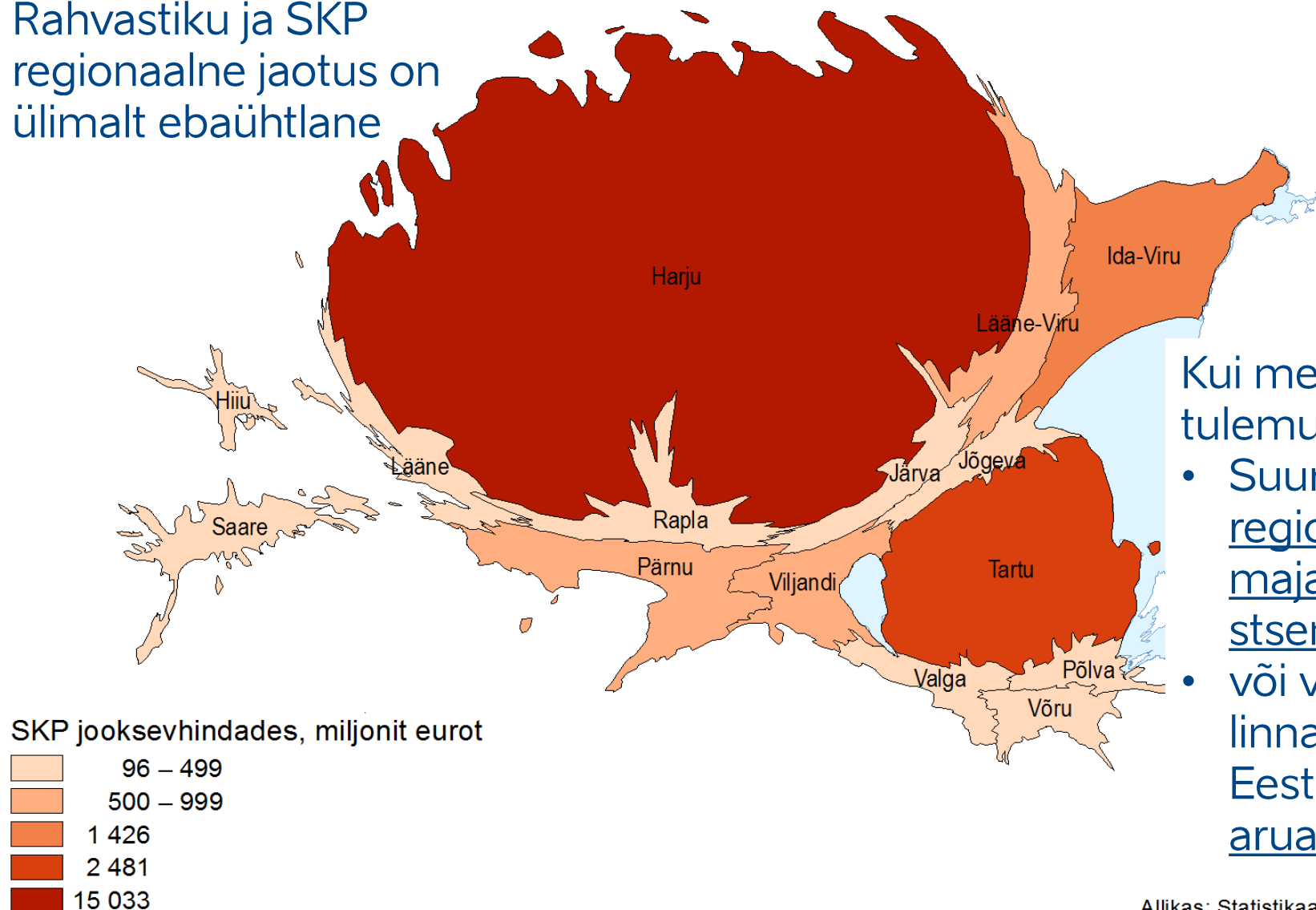

RAHVASTIKU PAIKNEMINE, 2017
POPULATION DISTRIBUTION, 2017

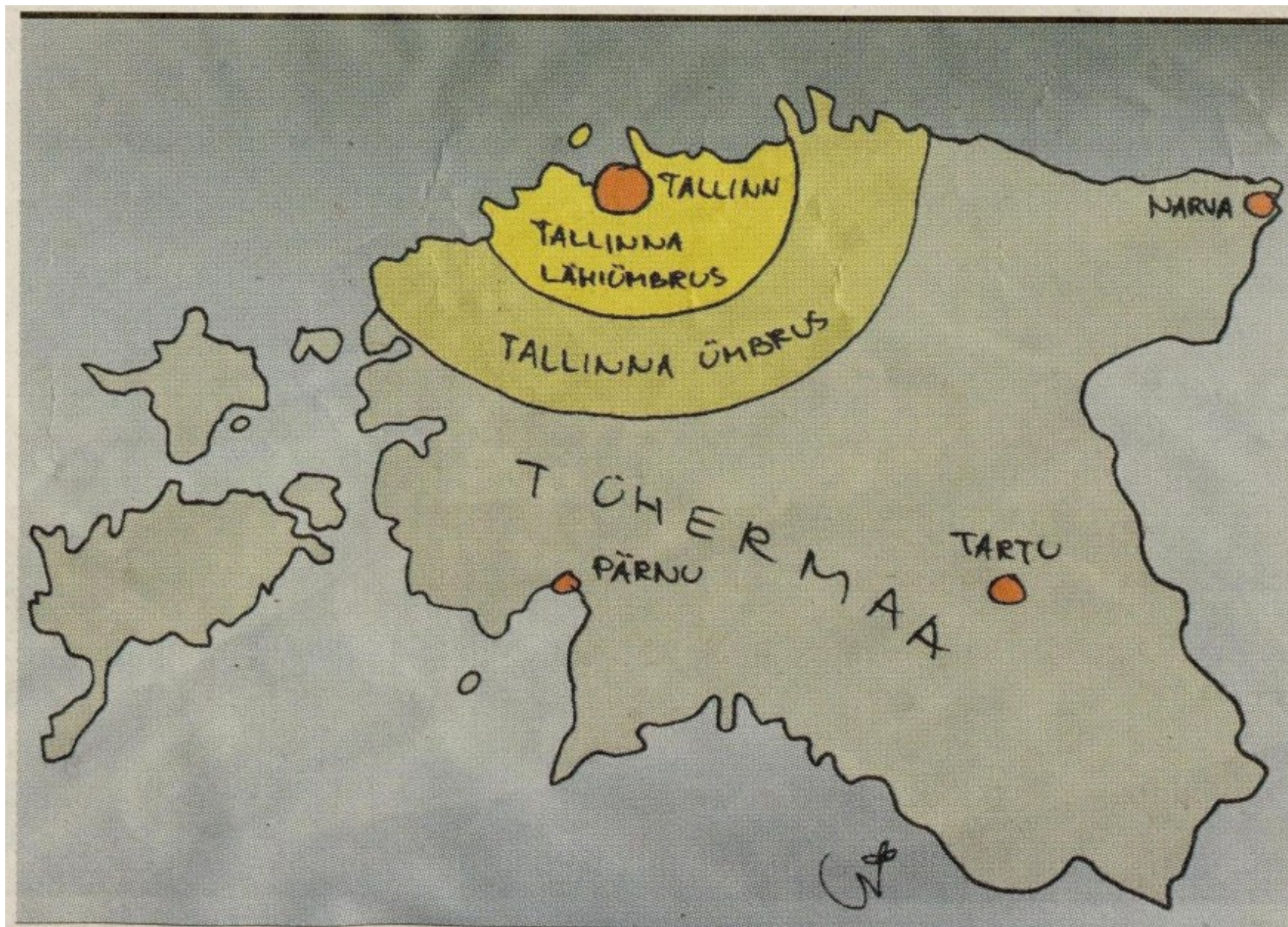
SKP jooksevhindades, 2017

Rahvastiku ja SKP
regionaalne jaotus on
ülimalt ebaühtlane

Kui me midagi ei tee, on tulemuseks kas:

- Suur-Tallinn (Eesti regionaalse majanduse stsenaariumid 2035)
- või vabatahtlikult linnadesse surutud Eesti (Inimarengu aruanne 2019/2020)

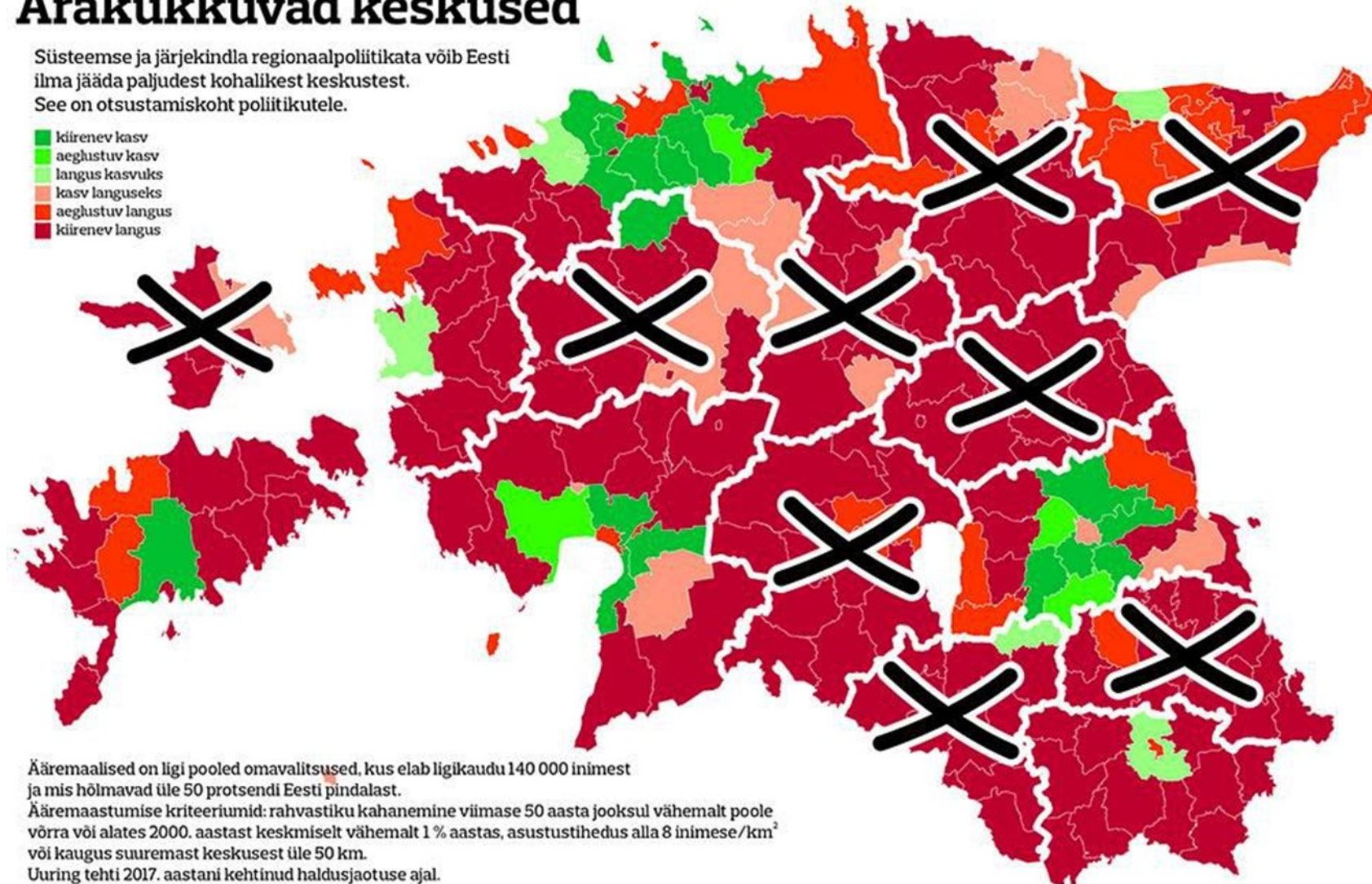
URMAS NEMVALTS

Postimees, 31. jaanuar 2012

Ärakukkuvad keskused

Süsteemse ja järjekindla regionaalpoliitikata võib Eesti ilma jääda paljudest kohalikest keskustest. See on otsustamiskoht poliitikutele.

- kiirenev kasv
- aeglustuv kasv
- langus kasvuks
- kasv languseks
- aeglustuv langus
- kiirenev langus

Ääremaalised on ligi pooled omavalitsused, kus elab ligikaudu 140 000 inimest ja mis hõlmavad üle 50 protsendi Eesti pindalast.
Ääremaastumise kriteeriumid: rahvastiku kahanemine viimase 50 aasta jooksul vähemalt poole võrra või alates 2000. aastast keskmiselt vähemalt 1 % aastas, asustustihedus alla 8 inimese/km² või kaugus suuremast keskusest üle 50 km.
Uuring tehti 2017. aastani kehtinud haldusjaotuse ajal.

[Rivo Noorkõiv ja Garri Raagmaa: regionaalpoliitika tähendab eelkõige ettevõtluse arendamist ja uute töökohtade loomist](#) PM 6. veebruar 2019

Maakonnaplaneeringud 2030+

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

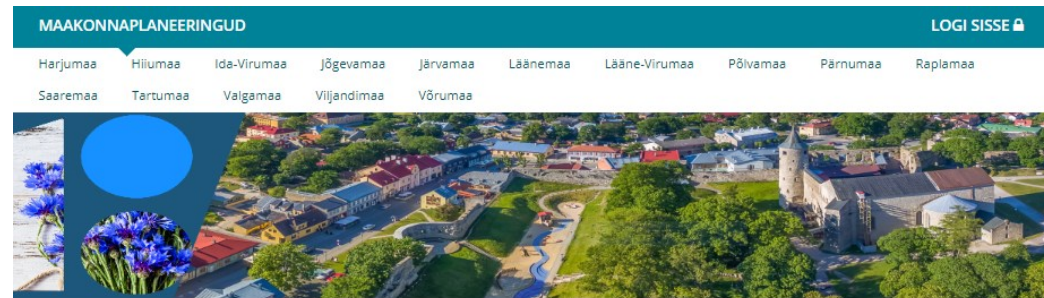
Executive
Education
Tallinn | Helsinki

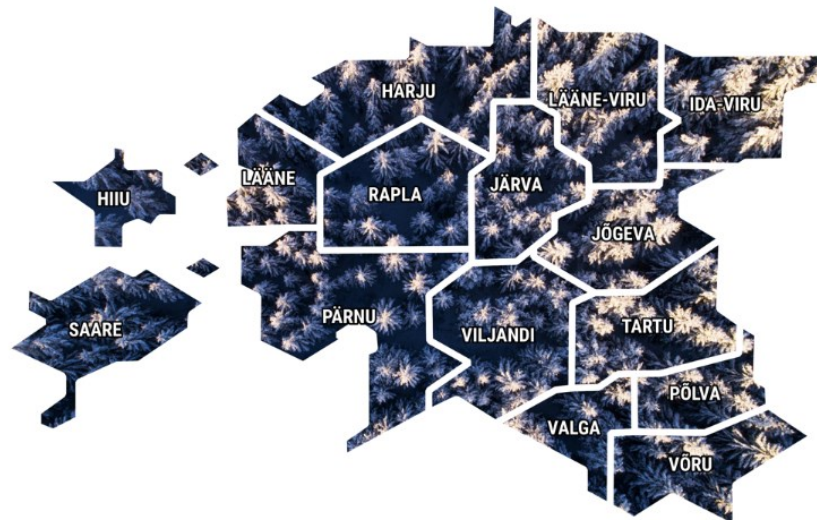
Asustuse arengu suunamine

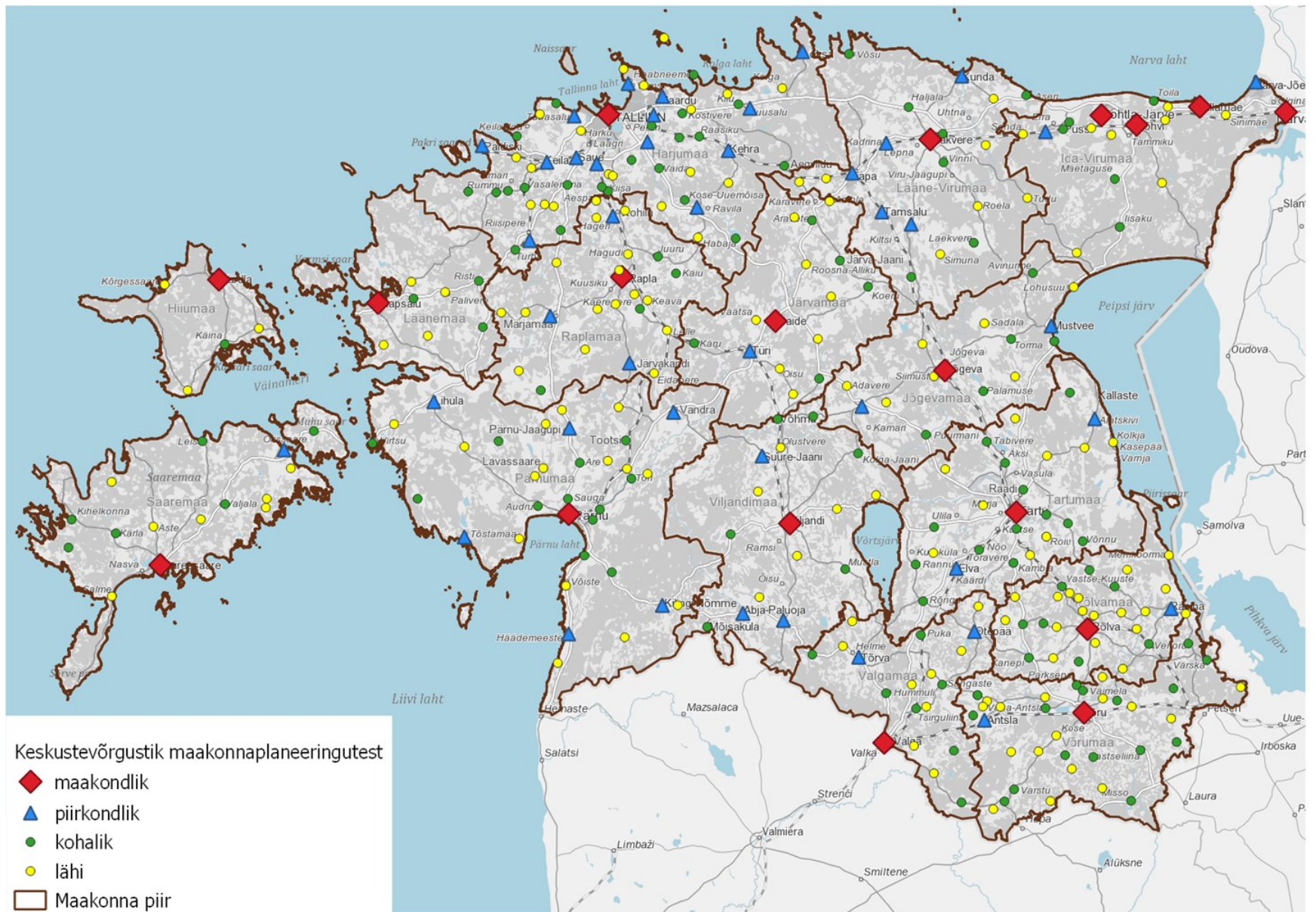
- Üleriigilise planeeringu Eesti 2030+ peamine arengueesmärk on **tagada elamisvõimalused Eesti igas asustatud paigas**
- Üleriigiline planeering annab suunised maakonnaplaneeringute koostamiseks
- Maakonnaplaneering on riigi ruumiline planeering, mis lähtub üleriigilise planeeringu põhimõtetest ning annab suunised üldplaneeringute koostamiseks
 - Maakonnaplaneeringud on kõigis 15 maakonnas:
 - algatatud 2013
 - kehtestatud 2016-2019
 - ülevaatamine vähemalt iga viie aasta tagant
 - koos üleriigilise planeeringu ja tegevuskava(de)ga üle vaadatud 2020
 - järgmine maakonnaplaneeringute ülevaatamine 2025

Maakonnaplaneeringute veebileht

Maakonnaplaneeringud

Maakonnaplaneeringu elluviimine ja tegevuskava

- **Maakonnaplaneeringu elluviimine eeldab koostööd** riigi-, *maakonna-*, kohaliku omavalitsuse ja erasektori vahel Riigi valdkondlike arengukavade ja strateegiate koostamisel tuleb arvestada maakonna tasandi planeeringute ja arengukavadega
- Kohalikul tasandil toimub maakonnaplaneeringu elluviimine läbi üld- ja teemaplaneeringute

Maakonnaplaneeringu elluviimise tegevuskava on koostatud planeeringu lisana

- Tegevuskava seob pikemaajalise visiooni ning selle elluviimiseks konkreetsemad ülesanded
- Teisest küljest on tegevuskava seirevahend, millega jälgitakse planeeringu elluviimist.
- Tegevuskava võib ajakohastada vastavalt vajadusele planeeringu põhilahendust muutmata.
- Planeeringu tegevuskava ülevaatamist on otstarbekas läbi viia koos maakondliku arengustrateegia tegevuskava ülevaatamisega

Maakonnaplaneeringu elluviimine ja tegevuskava

Nr	Planeeringu valdkond	Peamine tegevus	Ülesanded kavandatud tegevuse elluviimiseks	Teostamise aeg	Koordineerija, koostööpartner
1	Asustusstruktuur ja asustuse suunamine	Keskuste võrgustiku säilitamine ja tugevdamine	Maakonna erinevate tasandite keskuste funktsionaalsuse ja vajaliku taristu tagamine	2018-2030	Ministeeriumid Kohalikud omavalitsused
			Pärnu kui maakonna- ja toimepiirkonna keskuse arendamine ja kaasajastamine	2018-2030	Pärnu Linnavalitsus POL
		Pärnu väljaarendamine Eesti kolmandaks regionaalseks keskuseks	Pärnu kui regionikeskuse väljaarendamine ja tugevdamine, täiendavate riigiasutuste ületoomine Pärnusse riigireformi käigus, riigimaja ehitamine	2018-2020	Vabariigi Valitsus Rahandusministeerium MKM RKAS Pärnu linn POL
		Ettevõtluse toetamine	Ettevõtluskeskkonna seire, ettevõtlusalade inventuur, andmebaasi koostamine ja vastava info jagamine	2018-2030	SAPA SAPT Kohalikud omavalitsused Ettevõtjad
Inkubatsiooniteenuse loomine	2018-2020		SAPA POL Pärnu linn		

nt Pärnu maakonna planeeringu elluviimise tegevuskava

			Ettevõtete laienemisvõimaluste tagamine	2018 -2030	SAPA Ettevõtjad Kohalikud omavalitsused
			Bioressursside väärindamise kompetentsikeskuse rajamine	2018-2020	SAPA POL TÜ Pärnu kolledž Pärnu linn
			Eesti turismi koordineerimis- ja kompetentsiüksuse rajamine	2018-2020	Tartu Ülikool EAS MKM Pärnu linn SAPT
			Eesti hobumajanduse kompetentsikeskuse rajamine Toris	2018-2020	Maaeluministeerium Tori vald
		Teenuste kättesaadavuse tagamine keskustes	Haridusvõrgu ajakohastamine	2018-2020	Kohalikud omavalitsused POL Haridus- ja Teadusministeerium

Üleriigiline planeering „Eesti 2050“

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Executive
Education
Tallinn | Helsinki

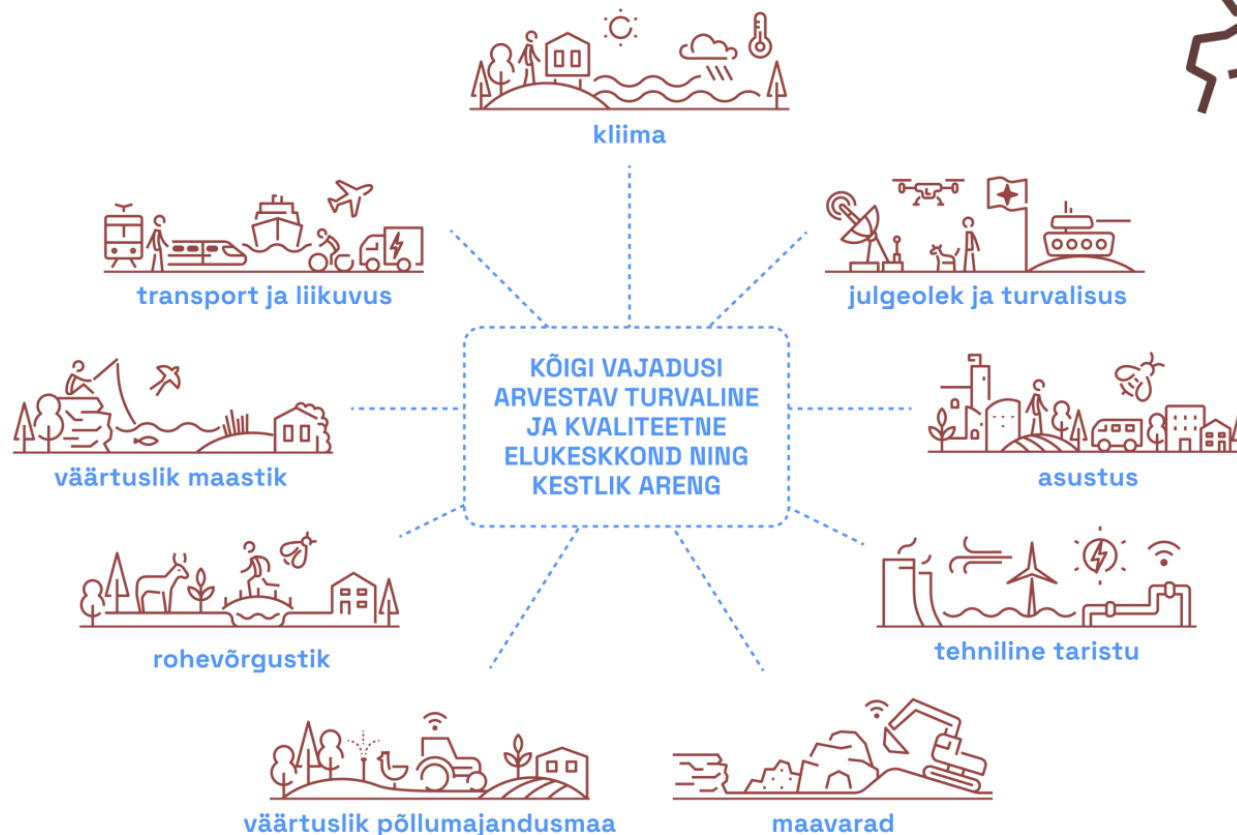
Üleriigiline planeering „Eesti 2050“

- algatas Vabariigi Valitsus 5.jaanuaril 2023
- on Eesti **ruumilise arengu alusdokument**
- seab paika **pikaajalise ruumilise visiooni** ning selle **saavutamiseks vajalikud eesmärgid**
- koostatakse Eesti **territooriumi ja majandusvööndi kohta**
- koondab riigi **ruumilise arengu vajadused**
- väljendab **riiklikke huve**
- on **strateegia “Eesti 2035” ruumivaade**
- annab riigi arengukavade **eesmärkidele ruumilise väljundi**
- seab **ruumilise arengu eelistused**
- annab **suunised ja määratleb põhimõtted** Eesti planeerimistegevusele ja ruumilise arengu otsustele

Üleriigiline planeering „Eesti 2050“

Nii lähteseisukohtade kui ka planeeringu koostamine toimub valdkondade koostöös ja huvipooli kaasates

Üleriigiline planeering „Eesti 2050“

Trendide ruumimõju alusuuringu ja lähteseisukohtade etapis läbiviidud arutelude põhjal on välja pakutud alljärgnevad stsenaariumid

stsenaarium A
**PEALINNASTUV
HAJUS EESTI**

stsenaarium B
**(SUUR)LINNASTUV
EESTI**

stsenaarium C
**VÄIKEKESKUSTE
EESTI**

stsenaarium D
**PIKAS
PERSPEKTIIVIS
KASVAV EESTI**

Regionaalne ebavõrdsus

**Regionaalne
tasakaalustus**

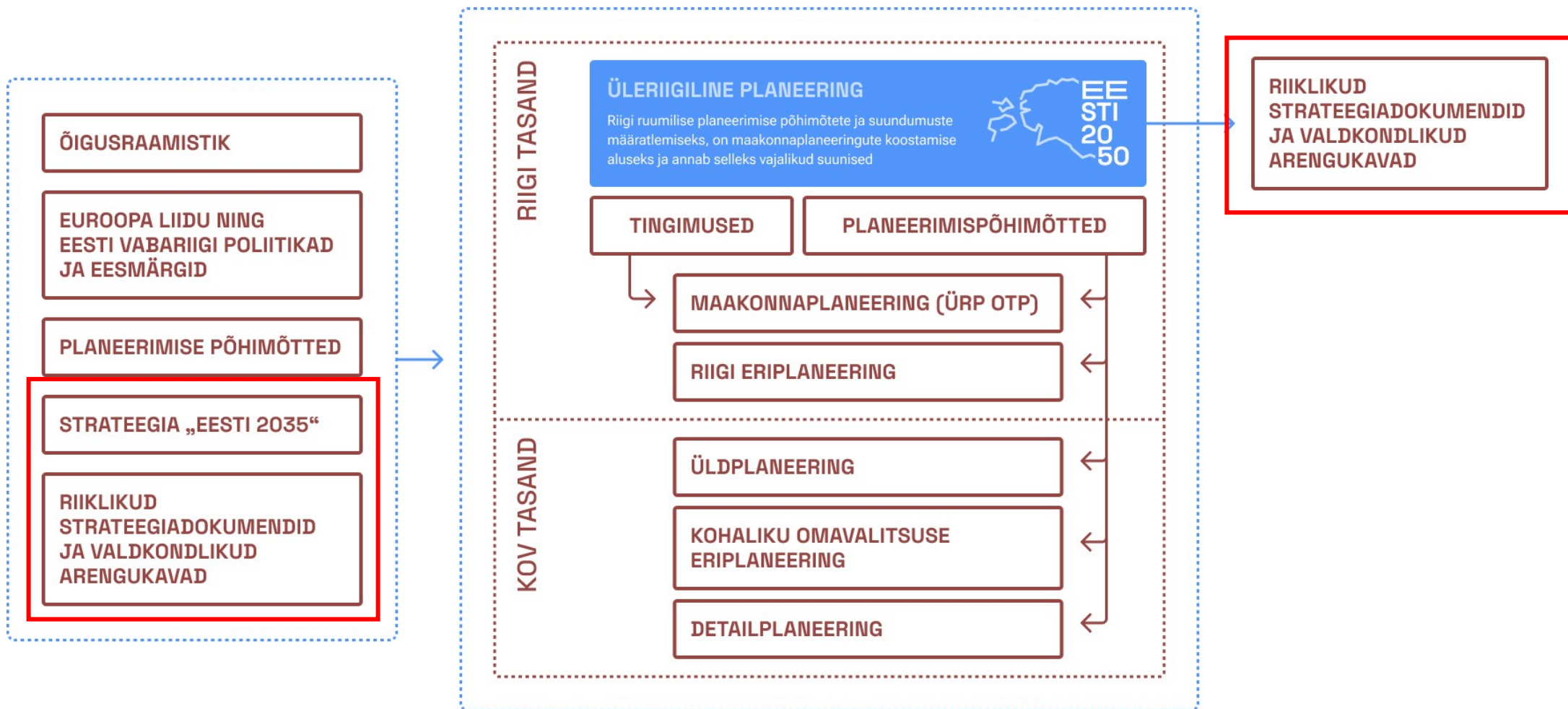
Üleriigiline planeering „Eesti 2050“

- annab **ruumilise väljundi** ajakohastes **arengukavades sõnastatud kestlikele eesmärkidele**, moodustades ühtse süsteemse terviku
- leevendab arengukavade „ruumipimedust“ ehk ruumilise mõõtmega mitteametustamist, **toob esile erinevate valdkondade ruumilise koostoime ja kasvatab ruumiteadlikkust**
- on ainus riigi tasandi strateegiadokument, mis **suunab eri elualade arengut ruumis tervikuna**
- on järgmise perioodi **riigi tasandi arengukavade koostamise aluseks**
- on **arengu- ja tegevuskavade kaudu seotud riigi eelarvega**

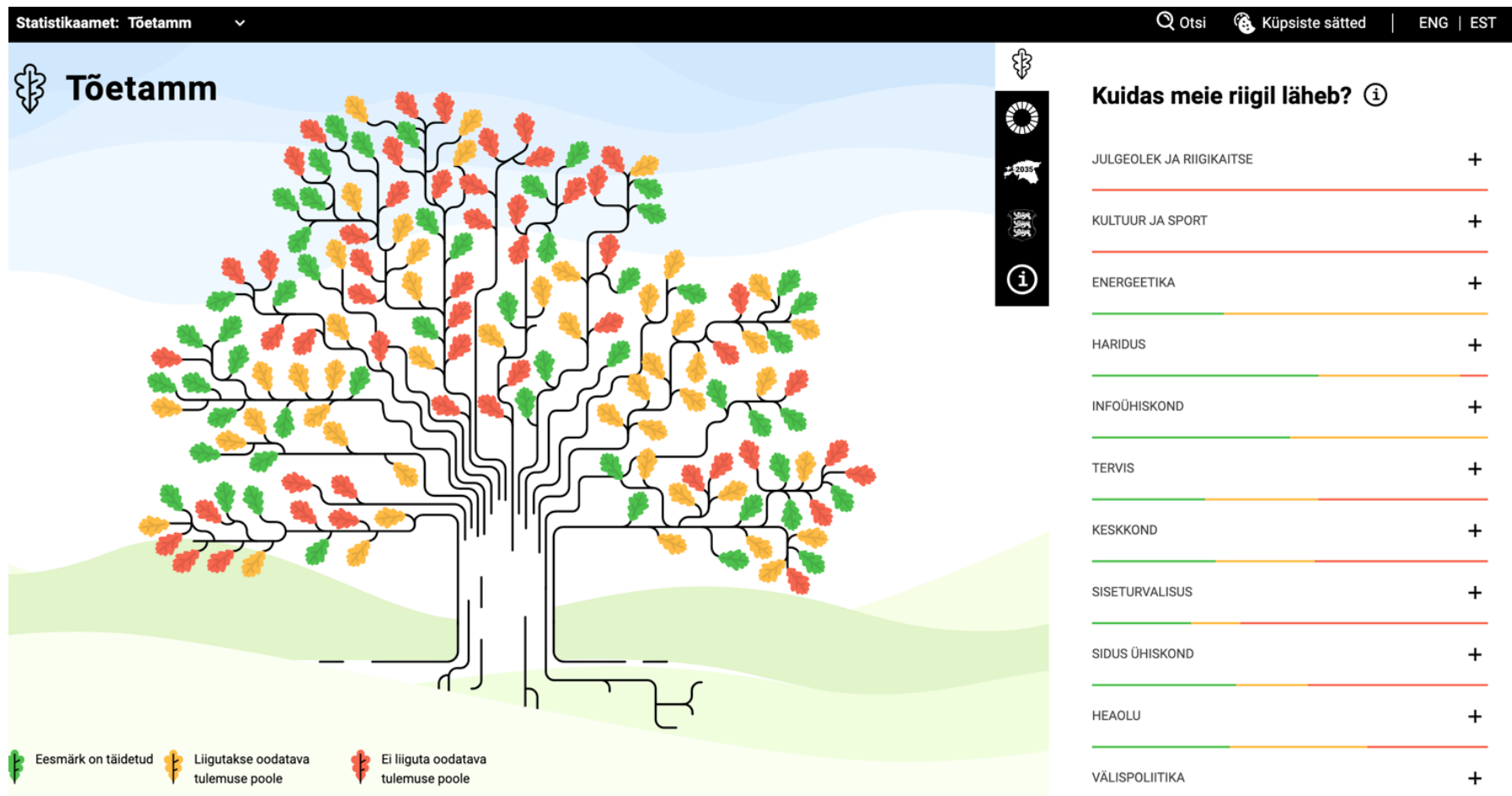
Üleriigiline planeering „Eesti 2050“

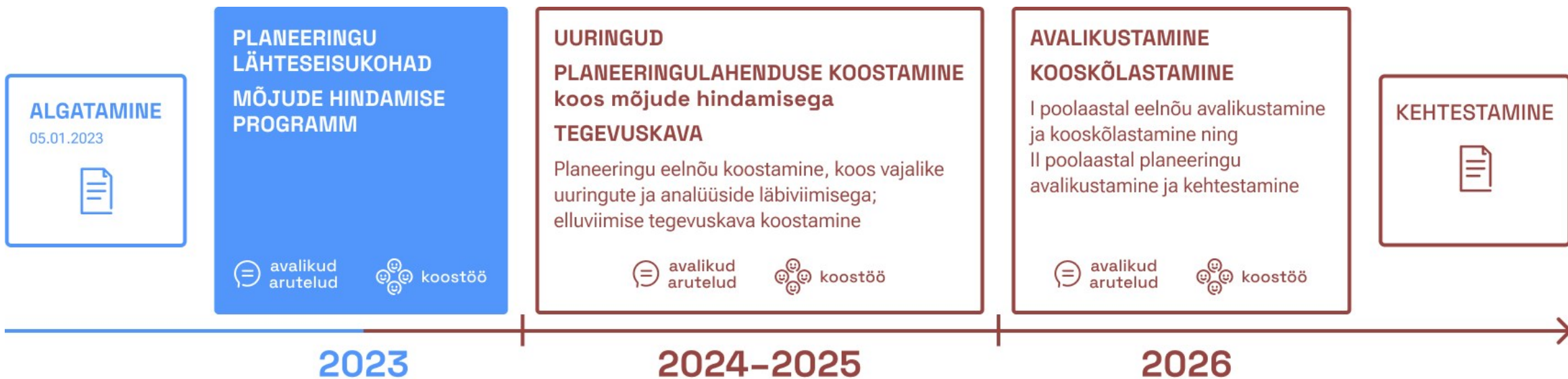
Üleriigiline planeering „Eesti 2050“

Ruumilise arengu indikaatorid

- [Tõetamm](#) on riigi oluliste näitajate digitaalne mõõdupuu
- Üks võimalus on Tõetammele ruumivaate lisamine

Üleriigiline planeering „Eesti 2050“

Kohaliku omavalitsuse planeeringud

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Executive
Education
Tallinn | Helsinki

Kohalik omavalitsus

- Euroopaliku, demokraatliku riigikorraldusega riikides on planeerimiskultuuri ja planeerimiskorralduse üheks oluliseks aluspõhimõtteks kohaliku omavalitsuse **planeeringumonopol**
- Euroopa Kohaliku Omavalitsuse Harta artikkel 4 p 4 kohaselt on kohaliku omavalitsuse volitused oma võimupiirides täieulatuslikud ja eksklusiivsed
- See tähendab kohaliku tasandi planeeringute ülimuslikkust kohaliku elu küsimuste ruumilisel kavandamisel, **arvestades liigilt kõrgemas planeeringus seaduse alusel sätestatud suuniseid ja piiranguid**
- Põhiseaduse autorid on Eestile ette näinud lähimuspõhimõttel põhineva tugeva kogukondliku omavalitsuse mudeli
- Inimestele lähemal olev **kohalik omavalitsus suudab sageli konkreetseid olukordi vajaduspõhisemalt ja seega paremini hinnata ja lahendada kui riigiasutus**

Kohalik omavalitsus

- Detsentraliseerimisel ministeeriumite ja riigiasutuste roll muutub – detailidega tegelemise asemel valdkonna strateegiline suunamine ja kohalike omavalitsuste võimestamine nõustamise kaudu
- Eesti väärtusruum sarnaneb üha enam Põhjamaadega. Samas on palju erinevusi:
 - Eesti riigi vähene detsentraliseeritus võrreldes Põhjamaadega
 - KOV vähene koostöö teenuste osutamisel ja regionaalses arendustegevuses
 - KOV väike roll ettevõtluskeskkonna arendamisel
 - KOV võimekus on ebaühtlane
 - KOV finantsautonoomia on OECD riikide seas madalaim
 - Valdkonnapoliitikate regionaalse mõju koordineerimisel on puudujääke
- [Regionaalpoliitika kujundamine](#)
- [Regionaalpoliitika programm 2022-2025](#)

Planeeringute ja arengukavade seosed

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Executive
Education
Tallinn | Helsinki

Planeeringute ja arengukavade seoste raamistik

- **Planeeringud ja arengukavad on peamised instrumendid**, mille kaudu kohalik omavalitsus saab oma enesekorraldusõigust kasutada
- Planeeringuid, sh **eelkõige üldplaneeringut koostades** koordineerib ja integreerib kohalik omavalitsus erinevate elualade arengukavasid **pikaajaliseks ruumilise arengu kavandamiseks**
- Samuti on eri eluvaldkondade arengu integreerimise ja koordineerimise aluseks **arengukava ja eelarvestrateegia** ([KOKS § 37 lg 1](#))
- **Nii planeeringu kui arengukava koostamisel on oluline** tasakaalustatult arvestada majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi

Planeeringute ja arengukavade seoste raamistik

- **Planeerimine annab jätkusuutlikule arengule ruumilise väljundi**, mis sisaldab endas sotsiaalse, majandusliku-, keskkonna- ja kultuurivaldkonna sidusat, jätkusuutlikku ja kooskõlalist arendamist ([PlanS § 1](#))
- **Eesmärk on tagada inimestele kõrge elukvaliteet ruumiliste arengueelduste loomise kaudu** kvaliteetse, turvalise ja puhta elu- ning ehitatud keskkonna kujunemiseks
- **Planeeringut eristab arengukavast ruumiline väljund**
- **Arengukava peab andma sisendit planeeringu ruumilahenduse kujundamisele** ehk selle sisu arvestades peab olema võimalik seada planeeringus tingimusi ja anda suuniseid, mis ei välju arengukavaga antud raamidest

Planeeringute ja arengukavade seoste raamistik

- **Planeeringu koostamisel on oluline arvesse võtta ruumilist arengut mõjutavaid asjakohaseid osi strateegiatest ja arengukavadest ([PlanS § 11 lg 1](#))**
- Asjakohaseid osi strateegiatest ja arengukavadest tuleb **planeeringu koostamisel tasakaalustada ja planeeringulahendusse lõimida ([PlanS § 10](#))**
- Asjakohasus tähendab, et **oluline on arvesse võtta konkreetse planeeringu eesmärki puudutavad osad strateegiatest ja arengukavadest**, mis võivad mõjutada ruumilise arengu visiooni kujundamist ning maakasutus- ja ehitustingimuste seadmist
- **Mida detailsem on planeering, seda konkreetsem peab olema arengukavast arvestatav teave**

Planeeringute ja arengukavade seoste raamistik

- Kuidas sisustada arusaama sellest, et **arengukava peab arvestama valla ja linna üldplaneeringut** (KOKS [§ 37 lg 4](#))?
- Arengukava peab lähtuma üldplaneeringust, et **tagada maakasutus ning planeeringulahenduse elluviimine vastavalt ruumilise arengu eesmärkidele**
- Seega on oluline arengukava koostades **analüüsida, kas ja kuidas on soovitud arengut võimalik realiseerida** nii üldplaneeringus kui detailplaneeringutes kehtestatud maakasutus- ja ehitustingimuste kontekstis
- Samuti tuleb arengukavas **kavandada erinevad tegevused, mis on otseselt vajalikud või toetavad üldplaneeringu elluviimist**
- Arengukavade realiseeritavuse kohta annab sisendit **planeeringu juurde koostatud asjakohaste mõjude hindamine**, sh KSH (PlanS [§ 4 lg 2 p 5](#))

Planeeringute ja arengukavade seoste raamistik

Arengukavad peavad arvestama **maakonna arengustrateegiat** (KOKS [§ 37³](#)), mis

- **on aluseks** maakonna kohaliku omavalitsuse üksuste ja koostööpartnerite poolt **ühiselt maakonna arengu suunamisel**, ühiselt tehtavate ja **omavalitsuste ülese mõjuga investeringute kavandamisel**, investeringuteks toetuse taotlemisel ning **kohalikele omavalitsustele antud ühiste ülesannete täitmisel**
- koostamisel **arvestatakse riigi valdkondlikke arengukavasid** ja kirjeldatakse, kuidas arengustrateegia panustab riigi arengukavades seatud eesmärkide saavutamisse
- võib kohalike omavalitsuste kokkuleppe alusel koostada **piirkondliku arengustrateegiana** mitme maakonna territooriumi kohta
- **peab arvestama maakonnaplaneeringut**
- **on üldplaneeringu koostamise alus**, mille võib koostada mitme valla või linna territooriumi hõlmava üldplaneeringuna

Üldplaneeringu koostamisest

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Executive
Education
Tallinn | Helsinki

Üldplaneeringute vajadus

- Kohaliku omavalitsuse ruumilise arengu alus on **ajakohane üldplaneering**
- Senised üldplaneeringud, mis on koostatud üldisest kasvuillusioonist ja varasemates halduspiirides toimunud omavahelisest konkurentsist lähtudes **ei ole asjakohased ühinenud kohaliku omavalitsuse tervikliku ja tasakaalustatud arengu suunamiseks**
- Üldplaneeringu koostamisega seab kohalik omavalitsus visiooni, arengu suunad ja vajalikud tegevused selleks, et kujundada ruumilisest ebavõrdsusest sidus ja mitmekesine elukeskkond
- Üldplaneeringu koostamine on võimalus ja vajadus koos kavandada ühist tasakaalustatud arengut mitmekesisises elukeskkonnas

Ruumilise arengu visioon

- Pikaajalise ruumilise arengu alusena peab üldplaneering sisaldama üldist **ruumilise arengu visiooni** (vt [Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks p. 2.4](#))
- Ruumilise arengu visiooni saab luua **olemasoleva olukorra analüüsi alusel**

Üldplaneeringu visioon

- **Väljendab KOV-i ruumilisi tulevikusoove**
- **Sisaldab ruumi arengu juhtivat ideed**, kandvat mõtet
- Ruumilise arengu **visiooni vaade tuleb suunata ettepoole**, kuna üldplaneeringuga ei kavandata olemasolevat olukorda, vaid tulevikku
- **Seob KOV-i üldise arengukavalise visiooni ruumiga ja on seejuures vahend KOV-i arengukava täitmiseks** ja arengukava visiooni täiendamiseks
- Planeerimisprotsessi jooksul tasub aeg-ajalt uuesti algusesse naasta, et visioon üle vaadata ning esmased eesmärgid ja lähtekohad meelde tuletada

Elukeskkonna jätkusuutlik kohandamine

- Strateegiline eesmärk on **elukeskkonna ruumiline kohandamine ja kujundamine elanike arvule ning vajadustele vastavaks** sh suunatud **soodsa elukeskkonna kohandamisele ja kujundamisele** kahanevale ja vananevale elanikkonnale
- **Oluline on ruumilise planeerimise senisest sisulisem väärtustamine** nii üldplaneeringuid koostavates kohalikes omavalitsustes kui ka koostööd tegevates ametiasutustes
- **Võimalikud on kohalikud ruumi kohandamiskavad**
- Suunised ruumilise kahanemise analüüsimiseks ja kohandamise strateegia kujundamiseks (RM, TalTech 2021)
- Tühjenemise mustrid: rahvastiku kahanemise mõju elamufondile ja elamute kasutusest väljalangemisele (MKM, TalTech/SPINUnit 2022)

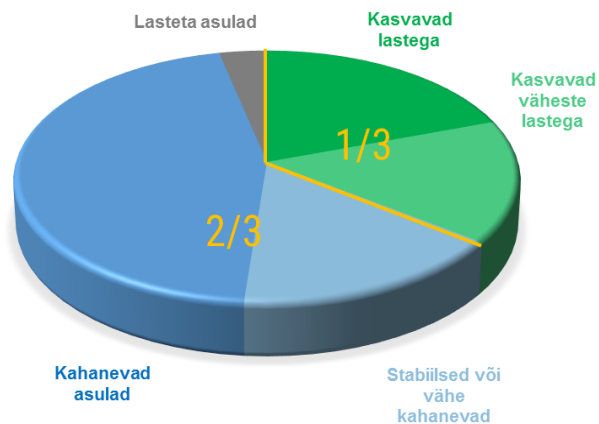
Elukeskkonna jätkusuutlik kohandamine

- Elukeskkonna **kohandamine** on nii ruumilise planeerimise kui ka ruumiloome olemuslik universaalne meetod
- **Kohandamine** tähendab elukeskkonna kujundamist läbi ruumikaalutluste ning inimeste kaasamise turvaliseks ja nende vajadustele sobivaks
- **Muutustega kohandamise pikka plaani** vajavad nii kahaneva ja vananeva elanikkonnaga piirkonnad kui ka kasvavad ja noorenevad piirkonnad
- Muutusi ennetav tegevus muudab kohandamise **võimaluseks**, reaktiivne tegevus **väljakutseks** ning muutuste eiramine **probleemiks**
- **Kui ruum kohaneb stiihiliselt, ei vähene taristu majandamise kulud, ei teki kvaliteetne ruum jne**
- **Üldplaneeringuga kavandatakse ruumimudel edasiste tegevuste aluseks**

Eesti väikeasulate uuring

Analüüsiti 4644 asula andmeid

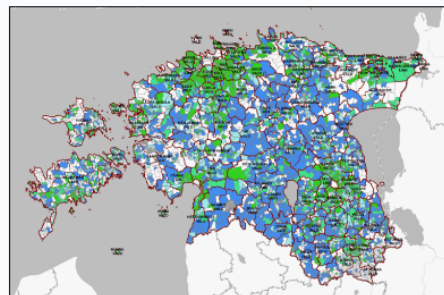
klõpsa siia

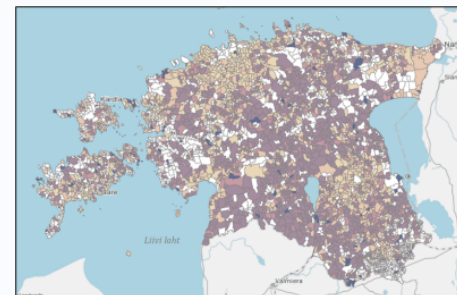
Uus paradigma on asustuse kestlik kahanemine ehk elukeskkonna kohandamine sobivaks kahanevale ja vananevale elanikkonnale.

Uuring teeb asustusüksuste tasemel kättesaadavaks üleriigiliselt võrreldavad alusandmed, mis on vajalikud asustuse arengu täpsustamiseks linnade ja valdade üldplaneeringutes ning teistes arengudokumentides.

Uuringu [veebirakenduse](#) täiendas Hendrikson&Ko 2022. aasta alguses väikeasulate andmete [2017](#) ja [2021](#) alusel vastavalt uuenenud statistikaandmetele ning kasutajate ettepanekutele. Veebirakenduse 14. juunil 2022 toimunud [esitlus on kättesaadav siit](#).

Koondkaart 2017. aasta seisuga.

Koondkaart 2021. aasta seisuga.

Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi koolitussari RUPO koolitused 2023
Meede: Kohalike omavalitsuste võimestamine roheliste investeeringute tegemisel

Kiirringid veebikeskkondadesse (avamiseks klõpsa pildil):

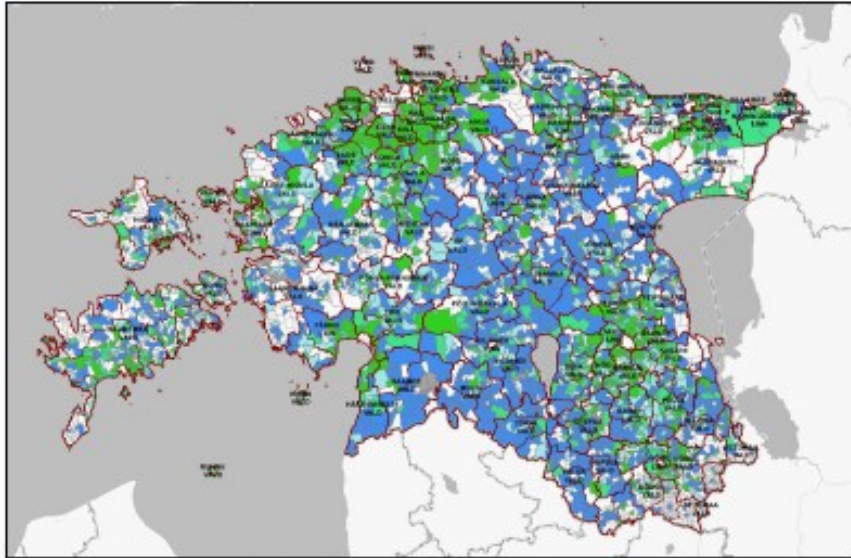
PLANEERINGUTE ANDMEKOGU

EHITISREGISTER

Asulate paiknemine tüpoloogia järgi

Koondkaart 2017. aasta seisuga.

Koondkaart 2021. aasta seisuga.

Üldistatud tüüp rahvastiku järgi

Kasvav ja lastega

Kasvav, väheste lastega

Stabiilne/vähe kahanev, laste ja väheste lastega

Kahanev, laste ja väheste lastega

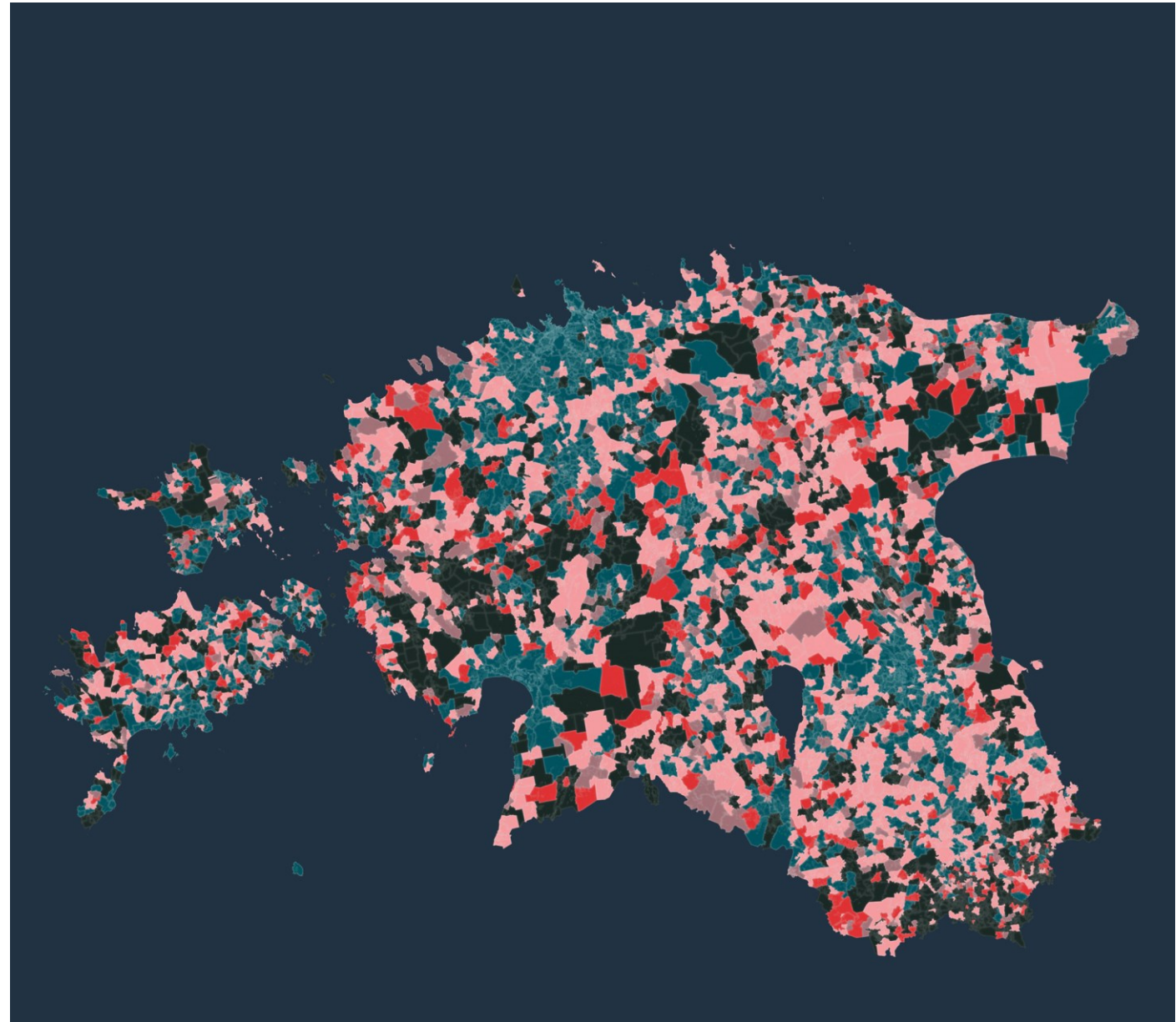
Andmed puuduvad

ASUSTAMATA ELURUUMIDE OSAKAAL TÜHJENEMISE MUSTRID

.....

Asustamata korterite osakaal	2013-2020
Kõrge	kasv
Kõrge	vähene mine
Madal	kasv
Madal	vähene mine

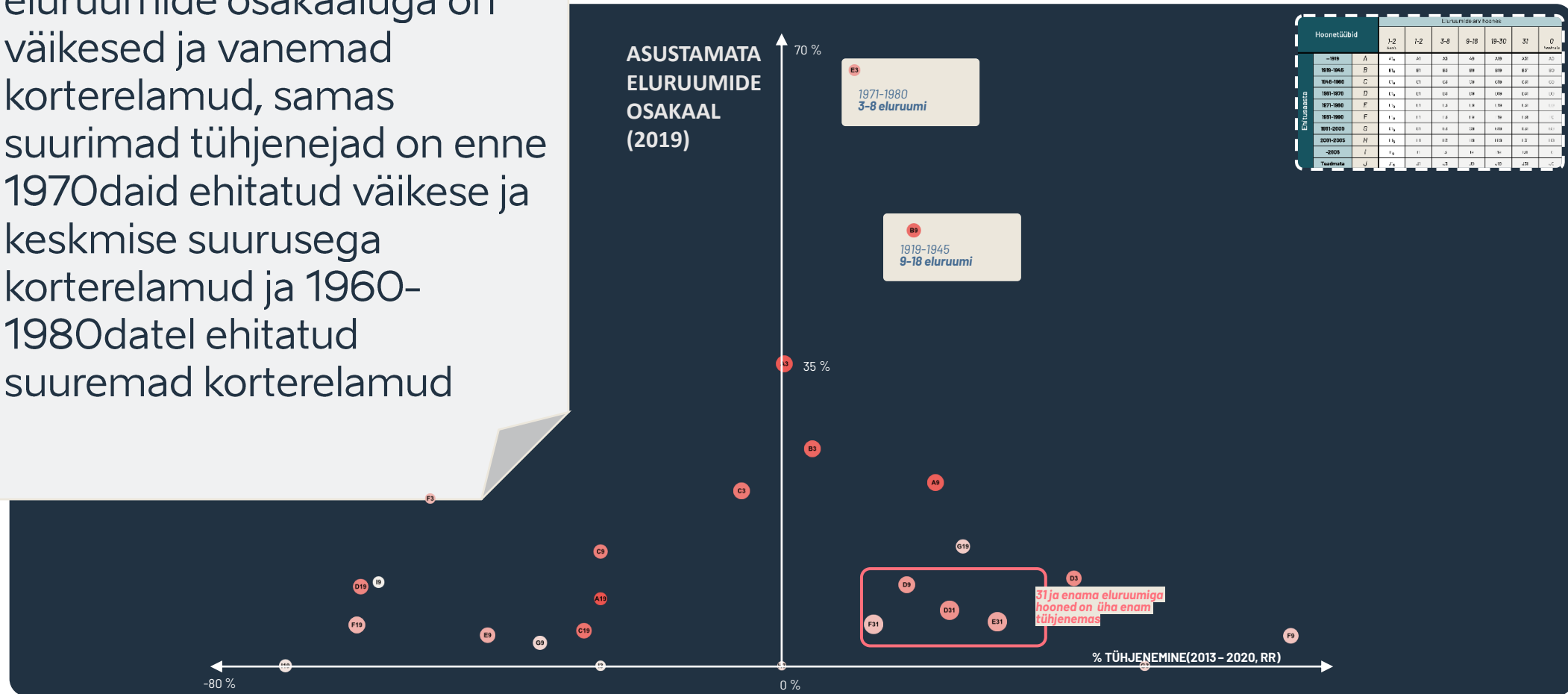
TÜHJAD LINNAKESKUSED

HOONETÜÜPIDE ASUSTATUSE MUUTUMINE VÕRU LINN

.....

Suurima asustamata eluruumide osakaaluga on väikesed ja vanemad korterelamud, samas suurimad tühjenejad on enne 1970daid ehitatud väikese ja keskmise suurusega korterelamud ja 1960-1980datel ehitatud suuremad korterelamud

Ehitusaasta	Hoonetüüp	Eluruumide arvu koodid									
		1-2	1-2	3-8	9-18	19-30	31	0	teadmata		
1919	A	4%	41	25	48	200	20	0	0	0	
1919-1945	B	8%	61	65	69	610	67	0	0	0	
1946-1960	C	5%	61	68	78	630	60	0	0	0	
1961-1970	D	5%	61	68	69	600	60	0	0	0	
1971-1980	E	1%	11	18	19	130	10	0	0	0	
1981-1990	F	1%	11	18	19	70	10	0	0	0	
1991-2000	G	5%	11	18	18	100	10	0	0	0	
2001-2010	H	1%	11	18	18	110	10	0	0	0	
2011-2020	I	1%	11	8	10	70	10	0	0	0	
Teadmata	J	1%	11	13	10	10	0	0	0	0	

VÕRU LINN

.....

Planeeringute ja arengukavadega on võimalik kavandada hoonete ja kvartalite tervikrenoveerimist koos väliruumiga, seada elluviimise prioriteete, samuti toetada seda avalike teenuste paigutuse, ühistranspordi ning liikuvus- ja taristulahendustega

Hea avalik ruum

- **Linnakeskuste kordategemises on võimalus tõsta avaliku ruumi kvaliteeti, koondada inimesi, kasvatada kohaliku kogukonna ühtsustunnet ja muuta väikelinnade elukeskkond ligitõmbavamaks**
- Korrastatud keskused kujunevad kultuuriürituste korraldamise ja vaba aja veetmise kohaks ning annavad liikumiseelise jalakäijale
- Muutes linnasüdamed inimsõbralikumaks ja meeldivamaks elukeskkonnaks, on võimalik hoogustada ettevõtlust ja vältida linnade laialivalgumist

[EV100 arhitektuur HEA AVALIK RUUM](#)

- **Tänaseks on toimunud 34 arhitektuurivõistlust**
- **Valminud on 10 linna keskväljakut või/ja peatänavat** – Põlva, Tõrva, Võru, Elva, Rapla, Valga, Kuressaare, Rakvere, Kärdla, Viljandi
- Üldplaneeringutega on võimalik määratleda asukohad ja seada tingimused ning arengukavadega toetada lahenduste elluviimist

Hea avalik ruum

- Valge - võistlus toimumas
- Kollane - võistlus toimunud
- Punane - ellu viidud

Hea avalik ruum

Narva Peetri väljaku arhitektuurivõistluse
tulemuste väljakuulutamine 6.10.2023

Kokkuvõte

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Executive
Education
Tallinn | Helsinki

Mida arvestada?

- Igal strateegia ja arengukava visioonil on ruumiline mõju ja mõõde
- Oluline on tagada ruumilise planeerimise ja arengu kavandamise kooskõla ja selle sisuline järgimine strateegilise arengu ja taktikalise ruumiloome vaates
- Arengukavade ja planeeringute integreerimine toimub teemade koos käsitlemise kaudu
- Planeeringute ja arengukavade koostamine toimub osapoolte koostöös asjakohaste mõjude hindamisega – ühine kavand tagab eduka elluviimise
- Arengukava viiakse suures osas ellu läbi ruumilise arengu
- Arengukavas tuleb teha selgelt eristunud planeerimis- ja arenduspiirkondadele oma arengukava ja ruumilise arengu plaan, mille alusel saab seada prioriteete
- Nii arengukavale kui ka planeeringule tuleb koostada konkreetne elluviimise tegevuskava, milles on koordineeritult ja tasakaalustatult määratud üksikud tegevused, nende järjekord, maksumused ning vastutajad

Täna!

Andres Levald

Volitatud arhitekt-ekspert, tase 8
andres.levald@agri.ee

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Executive
Education
Tallinn | Helsinki

